

**MOTIVERING BIJ OMGEVINGSVERGUNNINGAANVRAAG
VOOR EIGEN WERK VAN WATERSCHAP – VERGUNNING EIGEN DIENST (VED) EN LEGGERBESLUIT
VERBETEREN WATERHUISHOUDING DE MOARK**

Dit document bevat een onderbouwing voor de aangevraagde:

- Omgevingsvergunning voor wateractiviteit artikel 5.3 Omgevingswet

En een onderbouwing voor het te verlenen:

- Leggerbesluit:
  - Artikel 2.39 Omgevingswet– vastlegging ligging, afmeting, vorm en constructie van de waterstaatswerken
  - Artikel 78 lid 2 Waterschapswet – toewijzing onderhoud waterstaatswerken

Datum:	6-10-2025
Vakgroep:	Plannen en Projecten – Watersysteem
Projectnummer:	I10108
Zaaknummer:	WF-956893
Projectmanager:	

Inhoud

Vooraf.....	4
1. Inhoud werk en aanleiding	5
2. Hoe is het werk voorbereid?	6
3. Beschrijving van het ontwerp en de leggerwijzigingen.....	7
A. Watergang 1 (Lekkum)	8
B. Watergang 7 (Miedum)	9
C. Watergang 13 en 14 (Gytsjerk)	9
D. Watergang 15 en 16 (Gytsjerk).....	10
E. Watergang 19 (Oentsjerk)	12
F. Watergang 33 (Aldtsjerk)	13
G. Watergang 40 (Miedum)	14
H. Watergang X (Wyns)	15
4. Motivatie, onderbouwing van het project	19
5. Benodigde zakelijke rechten	19
6. Beperken of voorkomen van de nadelige gevolgen van het werk.....	20
6.1. Geïnterviewde nadelige gevolgen en hoe deze - indien mogelijk - te beperken ..	20
6.2. Financieel nadeel	20
7. Belangenafweging	21
8. Procedure, participatie, uitvoering en planning	21
Bijlagen.....	23
Bijlage 1 Overzichtstekeningen	24
Bijlage 1.1 Overzichtstekening watergang 1	24
Bijlage 1.2 Overzichtstekening watergang 7	24
Bijlage 1.3 Overzichtstekening watergang 13.....	24
Bijlage 1.4 Overzichtstekening watergang 14.....	24
Bijlage 1.5 Overzichtstekening watergang 15.....	24
Bijlage 1.6 Overzichtstekening watergang 16.....	24
Bijlage 1.7 Overzichtstekening watergang 19.....	24
Bijlage 1.8 Overzichtstekening watergang 33.....	24
Bijlage 1.9 Overzichtstekening watergang 40.....	24
Bijlage 1.10 Overzichtstekening watergang X	24
Bijlage 2 Dwarsprofielen	24

Bijlage 2.1	Dwarsprofielen watergang 1	24
Bijlage 2.2	Dwarsprofielen watergang 7	24
Bijlage 2.3	Dwarsprofielen watergang 13	24
Bijlage 2.4	Dwarsprofielen watergang 14-1	24
Bijlage 2.5	Dwarsprofielen watergang 14-2	24
Bijlage 2.6	Dwarsprofielen watergang 14-3	24
Bijlage 2.7	Dwarsprofielen watergang 15	24
Bijlage 2.8	Dwarsprofielen watergang 16	24
Bijlage 2.9	Dwarsprofielen watergang 19-1	24
Bijlage 2.10	Dwarsprofielen watergang 19-2	25
Bijlage 2.11	Dwarsprofielen watergang 33	25
Bijlage 2.12	Dwarsprofielen watergang 40	25
Bijlage 2.13	Dwarsprofielen watergang X-1	25
Bijlage 2.14	Dwarsprofielen watergang X-2	25
Bijlage 2.15	Dwarsprofielen watergang X-3	25
Bijlage 2.16	Dwarsprofielen watergang X-4	25
Bijlage 3	Overzichtstabel dammen en duikers	25

Vooraf

Op grond van artikel 59, lid 1 en artikel 78, lid 1 van de Waterschapswet is het waterschap bevoegd om verordeningen op te stellen. Deze verordening kan alleen gaan over de taken die specifiek aan het waterschap zijn opgedragen. De waterschapsverordening van Wetterskip Fryslân bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die het waterschap stelt binnen haar beheergebied.

Voor het uitvoeren van dit werk is op basis van artikel 5.3 Omgevingswet een omgevingsvergunning op grond van de waterschapsverordening vereist.

Het waterschap is op basis van artikel 2.39 Omgevingswet en artikel 78 lid 2 van de Waterschapswet verplicht tot het vaststellen van een legger. In de legger worden de eisen (leggerwaarden) opgenomen waaraan een waterstaatswerk dient te voldoen qua ligging, vorm, afmeting en functionele eisen (2.39 Omgevingswet). Daarnaast wijst de legger de onderhoudsplichtige (artikel 78 lid 2 Waterschapswet) aan. Door bovengenoemd project wijzigen de leggerwaarden van het betreffende waterstaatswerk.

In dit document wordt toegelicht *wat* dit werk op hoofdlijnen inhoudt, *waarom* dit werk wordt uitgevoerd (beide punt 1) en *hoe* het werk is voorbereid (punt 2).

Onder punt 3 wordt gedetailleerder ingegaan op de wijzigingen van de waterstaatswerken en wat dit betekent voor de legger, zowel qua leggerwaarden van het waterstaatswerk (ligging, vorm, afmeting of constructie) als qua onderhoud. Onder punt 4 wordt verder gemotiveerd waarom het werk wordt uitgevoerd.

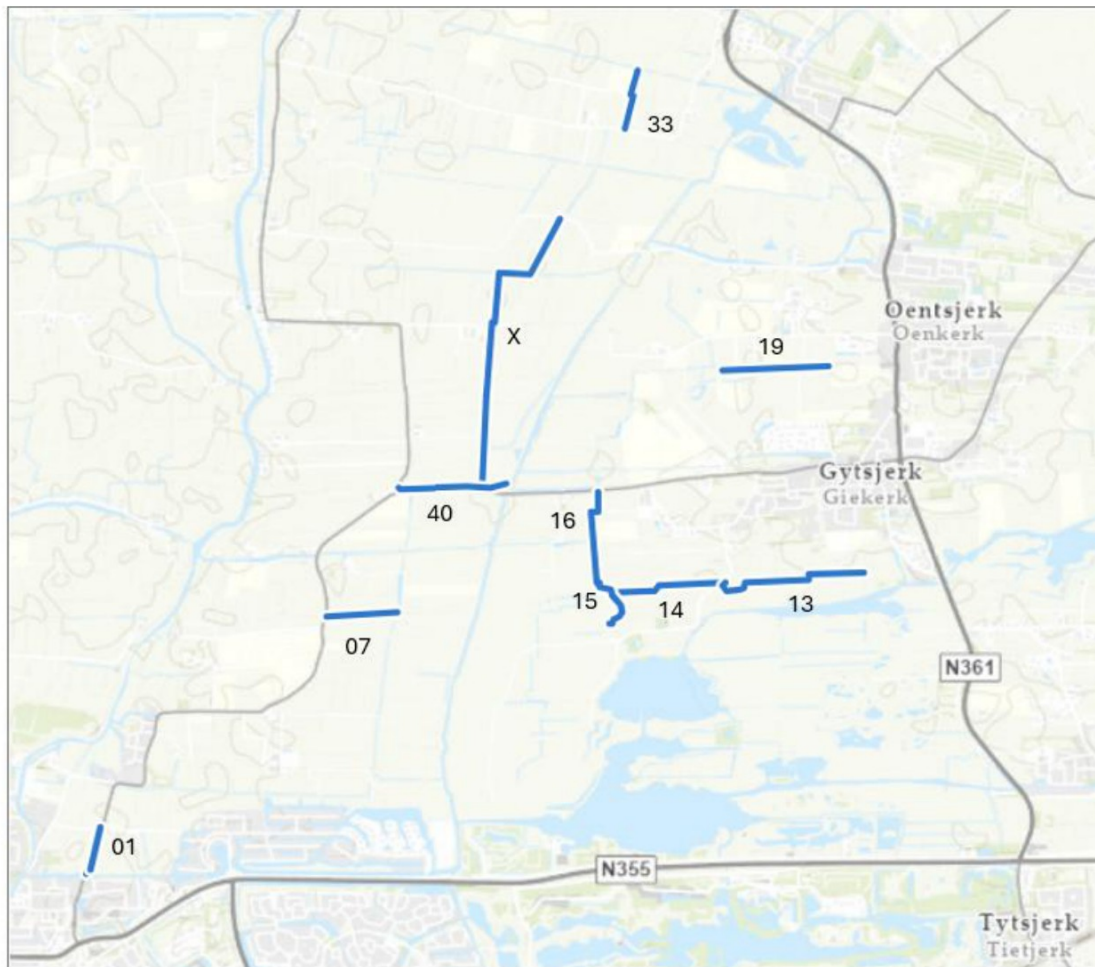
Tot slot wordt ingegaan op de invloed van het werk op de buitenwereld. Onder punt 5 is opgenomen of er eigendom of zakelijke rechten moeten worden verkregen om het werk uit te kunnen voeren. Onder 6 zijn de nadelige gevolgen opgenomen en hoe deze - indien mogelijk - kunnen worden beperkt. Ook wordt ingegaan op de schadevergoeding die eventueel betaald moet worden. Als laatste wordt onder 7 een belangenafweging gemaakt.

Dit document maakt deel uit van de aanvraag en dient ter onderbouwing voor de te verlenen vergunning en bijbehorende leggerbesluit.

1. Inhoud werk en aanleiding

Het project “Verbeteren waterhuishouding de Moark” omvat het verruimen van ca. 8 km hoofdwatgangen in het gebied tussen Leeuwarden, Wyls, Aldtsjerk en Gytsjerk.

De afmetingen van een aantal hoofdwatgangen in dit gebied zijn onvoldoende voor een goede wateraan- en afvoer. Dit komt door klimaatontwikkelingen (waaronder meer neerslag) verder onder druk te staan. Daarnaast voldoet de ecologische toestand van deze wateren niet aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Door de huidige afmetingen en beheer en onderhoud worden veel waterplanten verwijderd. Waterplanten spelen een sleutelrol in de ecologische waterkwaliteit, ze leggen nutriënten uit het watersysteem vast en zorgen voor zuivering van het water. Ze zorgen voor een gezonde zuurstofhuishouding. Ook vormen ze het habitat en voedsel voor de soorten die hier afhankelijk van zijn, zoals vissen, insecten en diverse kleine waterdieren. Zonder waterplanten groeien er sneller algen in het water (ook blauwalgen) en wordt het water troebel.

Door het verruimen wordt het mogelijk om de watgangen ecologisch gezien beter te beheren en ontstaat er meer ruimte voor planten en dieren. Na aanpassing van de watgangen kunnen deze extensiever worden onderhouden wat positief is voor de ecologische toestand van het water. Daarnaast zorgt de verruiming ervoor dat de watgangen voldoende afmeting hebben waarmee deze voldoen aan de eisen voor aan-en afvoer van water. Het beoogde resultaat is een duurzame en klimaat robuuste waterhuishouding in bemaalingsgebied De Moark.

De wijziging betreft het verbreden van circa 8 kilometer hoofdwatgangen in het gebied. Hierbij worden een aantal onderhoudsdammen (inclusief inliggende duikers), als gevolg van de verbreding,

verplaatst (gewijzigd). Daarnaast worden op enkele plekken in de hoofdwatgang gelegen duikers vervangen voor grotere duikers.

Wetterskip Fryslân heeft zich in Waterbeheerprogramma 2022-2027 vastgelegd op de uitvoering van een groot aantal inrichtingsmaatregelen om de ecologische waterkwaliteit binnen haar beheergebied te verbeteren en de waterbergingsmogelijkheden te vergroten.

In de KRW beslisnota planperiode 2022-2027 en de KRW factsheets is de stand van zaken, de voortgang en de nog uit te voeren maatregelen expliciet gemaakt. De KRW beslisnota en de KRW factsheets zijn door het algemeen bestuur vastgesteld op 23 november 2023. De in de factsheets beschreven uit te voeren maatregelen zijn geen vrijblijvende inrichtingsmaatregelen; ze worden aan de EU gerapporteerd in het kader van de uitvoering van de Kader Richtlijn Water (KRW).

Op 9 juli 2019 heeft het algemeen bestuur van Wetterskip Fryslân de partiële herziening van de Beleidsregels integrale Legger vastgesteld. Deze beleidsregels geven o.a. uitgangspunten (normen) voor (legger)afmetingen waar hoofdwatgangen minimaal aan moeten voldoen, qua water aan- en afvoer en ecologische waarden (gebaseerd op de KRW beslisnota).

Doelstellingen project

- Het verbeteren van de water aan- en afvoer van de hoofdwatgangen;
- Het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit in de hoofdwatgangen;
- Het extensief onderhouden van hoofdwatgangen.

2. Hoe is het werk voorbereid?

In februari 2025 zijn belanghebbenden (eigenaren/pachters) geïnformeerd over de plannen in het gebied via een informatiebrief. Aansluitend hebben met hen gesprekken plaatsgevonden om de wateropgaven op hoofdlijnen nader toe te lichten.

In maart en april 2025 zijn technische vooronderzoeken uitgevoerd ten behoeve van het opstellen van een voorlopig ontwerp:

- Landmeetkundige opnamen;
- Geotechnisch booronderzoek;
- Milieukundig bodem en waterbodemonderzoek;
- Ecologisch onderzoek;
- Bureauonderzoek archeologie;
- In beeld brengen aanwezigheid kabels en leidingen;
- Bureauonderzoek naar Niet Gesprongen Explosieven.

Op basis van de verkregen gegevens is het voorlopig ontwerp opgesteld waarbij de benodigde verbredingen van de watgangen in beeld zijn gebracht. Tijdens deze fase is de daadwerkelijke omvang en nadelige gevolgen van het plan voor de betrokken eigenaren in beeld gebracht door het uitwerken van dwarsprofielen en berekening van het voor verruiming benodigde ruimtebeslag. Vervolgens is het ontwerp en de nadelige gevolgen (vermindering agrarische gebruiksoppervlakte en mogelijke andere nadelige gevolgen) en de wijze waarop de gevolgen worden gecompenseerd met de eigenaren en pachters besproken.

Volgend hierop zijn door het waterschap voorstellen gemaakt en gedeeld voor compensatie/schadevergoeding van de nadelige gevolgen. Het waterschap tracht op basis van

minnelijk overleg tot overeenstemming te komen over de uitvoering van de werken en bijbehorende schadevergoeding met betrokken eigenaren en pachters.

Het waterschap heeft in dit project gekozen voor de onder punt 3 vermelde verbreding van hoofdwatgangen omdat:

1. De betreffende hoofdwatgangen niet voldoen aan de eisen van de integrale legger.
2. Verbreding van het leggerprofiel nodig is om te voldoen aan de KRW opgaven.
3. Verbreding van het leggerprofiel nodig is om onderhoud conform ecologisch onderhoud niveau "Basis" uit te kunnen voeren.

Zie voor een uitgebreidere motivering punt 4 van deze Motivering vergunning eigen dienst.

Het waterschap concludeert dat het plan hiermee zorgvuldig is voorbereid (artikel 3.2 Awb ⁽¹⁾).

3. Beschrijving van het ontwerp en de leggerwijzigingen

Het waterschap is op basis van artikel 2.39 Omgevingswet en artikel 78 lid 2 van de Waterschapswet verplicht tot het vaststellen van een legger. In de legger worden de eisen (leggerwaarden) opgenomen waaraan een waterstaatswerk dient te voldoen qua ligging, vorm, afmeting en functionele eisen (constructie). Daarnaast wijst de legger de onderhoudsplichtige aan.

De legger bestaat uit een register met bijbehorende kaarten waarin een overzicht van de waterstaatswerken in het beheergebied van Wetterskip Fryslân is opgenomen. Door dit werk wijzigen de leggerwaarden van de betreffende waterstaatswerken.

Status van de wateren

Als gevolg van het project vindt er geen wijzing plaats van de status van wateren. Alle watgangen houden de status hoofdwatgang.

Onderhoudsplicht

Voor de hoofdwatgangen blijft het waterschap onderhoudsplichtig.

Daar waar de hoofdwatgangen verbreed worden, wijzigt ook de ligging van de beschermingszone van 5 meter.

Ontwerp algemeen

Volgens de Beleidsregels Integrale Legger geldt het uitgangspunt dat verbredingen, reconstructies of nieuwe watgangen worden aangelegd conform 'het integrale leggerprofiel'. In de afmetingen van dit profiel wordt rekening gehouden met de verschillende functies van een hoofdwatgang:

1. Water aan- en afvoer en waterberging;
2. Ecologie;
3. Vaarweg (indien van toepassing)

Met de aanleg van het integrale leggerprofiel worden de watgangen zodanig verbreed dat deze voldoen aan de eisen van punt 1; functie water aan-en afvoer, voor nu en in de toekomst.

Het integrale leggerprofiel is ook het profiel dat het mogelijk maakt om jaarlijks om en om het (natte) talud te maaien/schonen, zodat er altijd een strook (water)vegetatie blijft staan. Dat is minimaal

---

¹ Artikel 3:2 Awb: Bij de voorbereiding van een besluit vergaart het bestuursorgaan de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen.

ecologisch onderhoudsniveau 'basis'. Dit betekent dat we bij het hekkelen niet alle planten weghalen. Er blijft straks 15 tot 30 procent van de totale begroeiing in het water staan. Dit extensievere beheer draagt bij aan een gunstige ontwikkeling van de waterkwaliteit en ecologie in de watergang. Dit noemen we ook wel ecologisch beheer. Met ecologisch beheer krijgt verruiging van de begroeiing van het talud geen kans, maar krijgt de ecologie wel meer ruimte. Het is een ruimer profiel dan het 'normale' leggerprofiel, waarmee er ruimte is voor zowel de water aan- en afvoer als de ecologie (planten en dieren). Hiermee wordt voldaan aan punt2: de ecologische functie van het water. In de betreffende watergangen is de functie "vaarweg" niet aan de orde.

De volgende waterstaatswerken worden aangelegd of gewijzigd, met de volgende specificaties (leggerwaarden). De hier onder genoemde leggerwaarden worden opgenomen in de legger. Ten behoeve van de leesbaarheid/navolgbaarheid worden alle leggerwijzigingen per hoofdwatergang beschreven. De trajecten staan in de afwateringsrichting van de watergang vermeld.

A. Watergang 1 (Lekkum)

Watergang 1 is een hoofdwatergang gelegen langs de Lekkumerweg te Lekkum tussen de Bonkevaart en de Bouwedijk. De totale lengte van het traject betreft 340 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watergang is te klein. De bodembreedte wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watergang wordt eenzijdig verbreed naar de landzijde. Aan de wegzijde ligt het fietspad en is een hoog talud en smalle berm aanwezig waardoor hier geen verbreding mogelijk is zonder dat dit tot instabiliteit van het talud of een te smalle berm leidt. Om de stabiliteit van het talud te borgen, kiezen we hier voor taluds van 1:2. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze voldoende stabiel is.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watergang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatergang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Situatietekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode):OAF-L1489

- Ligging: zie bijlage 1.1

- Afmetingen watergang:

o bodembreedte (m): 1,60 m

o bodemhoogte (m NAP): verlopend van -1,75 naar -1,80

o talud – links (westzijde): 1:2

o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

B. Watergang 7 (Miedum)

Hoofdwatgang 7 ligt ten oosten van de Canterlanswei in Miedum en sluit hier haaks op aan. De lengte is 470 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watgang is te klein. De watgang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watgang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze taludhelling voldoende stabiel is.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watgang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Langs de te verbreden watgang wordt 1 bestaande onderhoudsdam inclusief de aanwezige duiker verplaatst. Voor de gewijzigde ligging van de onderhoudsdam wordt de leggerkaart aangepast. De toewijzing van onderhoud zal niet wijzigen. Voor de locatie van de te verplaatsen onderhoudsdam wordt verwezen naar de overzichtstekening. De gewijzigde vorm en afmeting van de dam staat aangegeven onder punt I (gewijzigde dammen en duikers).

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatgang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1471

- Ligging: zie bijlage 1.2

- Afmetingen watgang:

- o bodembreedte (m): 1,60
- o bodemhoogte (m NAP): verlopend van -2,15 naar -2,20
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

C. Watergang 13 en 14 (Gytsjerk)

Watergang 13 en 14 liggen ten zuidwesten van Gytsjerk. De totale lengte van dit traject hoofdwatgang bedraagt ca. 1800 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watgang is te klein. De watgang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watgang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Een deel van deze watgangen heeft een bodemopbouw met fijn

tot matig fijn zand. Hier is risico aanwezig op problemen met uitzakken/spoelen van de oevers. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat in beginsel deze taludhelling voldoende stabiel is om problemen te voorkomen. In de huidige situatie zijn de meeste oevers steiler dan 1:2 en blijven deze redelijk goed staan. Tijdens en direct na de uitvoering is extra aandacht en mogelijk aanvullende maatregelen nodig om een stabiele oever te krijgen. Er zullen aanvullende maatregelen worden getroffen om het talud zo snel mogelijk te laten begroeien.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watergang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Langs de te verbreden watergang worden 14 bestaande onderhoudsdammen inclusief de aanwezige duikers verplaatst. Voor de gewijzigde ligging van de onderhoudsdammen wordt de leggerkaart aangepast. De toewijzing van onderhoud zal niet wijzigen. Voor de locatie van de te verplaatsen onderhoudsdammen wordt verwezen naar de overzichtstekening. De gewijzigde vorm en afmeting van de dammen staat aangegeven onder punt I (wijzigingen dammen en duikers).

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatergang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1407

- Ligging: zie bijlage 1.3

- Afmetingen watergang:

- o bodembreedte (m): 1,50
- o bodemhoogte (m NAP): -2,15
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject OAF-L1406

- Ligging: zie bijlage 1.4

- Afmetingen watergang:

- o bodembreedte (m): 1,80
- o bodemhoogte (m NAP): -2,25
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

D. Watergang 15 en 16 (Gytsjerk)

Watergang 15 en 16 liggen tussen de Kooiweg en de Canterlandseweg ten zuidwesten van Gytsjerk. De totale lengte van dit traject hoofdwatergang bedraagt ca. 1050 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watergang is te klein. De watergang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watergang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze taludhelling voldoende stabiel is om problemen met stabiliteit van de oevers te voorkomen.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watergang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Langs de te verbreden watergang worden 9 bestaande onderhoudsdammen inclusief de aanwezige duikers verplaatst. Voor de gewijzigde ligging van de onderhoudsdammen wordt de leggerkaart aangepast. De toewijzing van onderhoud zal niet wijzigen. Voor de locatie van de te verplaatsen onderhoudsdammen wordt verwezen naar de overzichtstekening. De gewijzigde vorm en afmeting van de dammen staat aangegeven onder punt I (wijzigingen dammen en duikers).

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatergang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1400

- Ligging: zie bijlage 1.5

- Afmetingen watergang:

- o bodembreedte (m): 2,20
- o bodemhoogte (m NAP): -2,25
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject OAF-F10453

- Ligging: zie bijlage 1.5

- Afmetingen watergang:

- o bodembreedte (m): 3,00
- o bodemhoogte (m NAP): -2,45
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject OAF-L3214

- Ligging: zie bijlage 1.5

- Afmetingen watergang:

- o bodembreedte (m): 3,00

- o bodemhoogte (m NAP): -2,45
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject OAF-L1408

- Ligging: zie bijlage 1.6
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 3,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,55
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject OAF-L1410

- Ligging: zie bijlage 1.6
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 3,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,55
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

E. Watergang 19 (Oentsjerk)

Watergang 19 ligt ten westen van Oentsjerk parallel aan, en ten zuiden van de Sanjesreed. De totale lengte van dit traject hoofdwatgang bedraagt ca. 750 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watergang is te klein. De watergang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watergang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze taludhelling voldoende stabiel is om problemen met stabiliteit van de oevers te voorkomen.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watergang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Langs de te verbreden watergang worden 3 bestaande onderhoudsdammen inclusief de aanwezige duikers verplaatst. Voor de gewijzigde ligging van de onderhoudsdammen wordt de leggerkaart aangepast. De toewijzing van onderhoud zal niet wijzigen. Voor de locatie van de te verplaatsen

onderhoudsdammen wordt verwezen naar de overzichtstekening. De gewijzigde vorm en afmeting van de dammen staat aangegeven onder punt I (wijzigingen dammen en duikers).

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatgang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L3216

- Ligging: zie bijlage 1.7

- Afmetingen watgang:

- o bodembreedte (m): 2,20
- o bodemhoogte (m NAP): -1,80
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject (leggercode): OAF-L1421

- Ligging: zie bijlage 1.7

- Afmetingen watgang:

- o bodembreedte (m): 2,40
- o bodemhoogte (m NAP): verlopend van -2,10 naar -2,20
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2

- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek

- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013

- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

F. Watgang 33 (Aldtsjerk)

Watgang 19 ligt ten westen van Aldtsjerk aan de noordzijde van de Rhaladijk. De totale lengte van dit traject hoofdwatgang bedraagt ca. 420 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watgang is te klein. De watgang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watgang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze taludhelling voldoende stabiel is om problemen met stabiliteit van de oevers te voorkomen.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watgang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Langs de te verbreden watgang wordt 1 onderhoudsdam inclusief duiker aangebracht. De dammen worden in de legger opgenomen. De toewijzing van onderhoud zal niet wijzigen. Voor de locatie,

toewijzing van het onderhoud en vorm en afmeting van de te dam wordt verwezen naar de overzichtstekening. De dam staan aangegeven onder punt I (wijzigingen dammen en duikers).

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatgang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1440

- Ligging: zie bijlage 1.8
- Afmetingen watgang:
  - o bodembreedte (m): 2,20
  - o bodemhoogte (m NAP): verlopend van -2,35 naar -2,40
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

G. Watgang 40 (Miedum)

Watgang 40 ligt langs de noordzijde van het fietspad van de Canterlandseweg in Miedum. De totale lengte van dit traject hoofdwatgang bedraagt ca. 750 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watgang is te klein. De watgang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet reeds zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watgang wordt tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat deze taludhelling voldoende stabiel is om problemen met stabiliteit van de oevers te voorkomen. Ter plaatse van de aansluitende hoofdwatgang welke haaks aansluit op deze watgang worden aanvullende voorzieningen getroffen om uitspoeling te voorkomen.

De bestaande beschoeiing langs watgang 40 wordt afgezaagd en het ondergrondse deel van de palen blijft zitten zodat deze nog stevigheid geven aan het talud.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watgang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatgang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen met verbredingen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1465

- Ligging: zie bijlage 1.9
- Afmetingen watgang:
  - o bodembreedte (m): 2,20

- o bodemhoogte (m NAP): -2,35
- o talud – links (westzijde): 1:2
- o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject (leggercode): OAF-L1464

- Ligging: zie bijlage 1.9
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 5,00
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,70
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject (leggercode): OAF-L3056

- Ligging: zie bijlage 1.9
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 7,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,90
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject (leggercode): OAF-L1411

- Ligging: zie bijlage 1.9
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 6,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,80
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

H. Watergang X (Wyns)

Watergang X loopt vanaf de Wynserdyk (Oentsjerk) naar het zuiden en sluit haaks aan op watergang 40 langs de Canterlandseweg te Miedum. De totale lengte van dit traject hoofdwatgang bedraagt ca. 2080 m.

De bestaande situatie voldoet niet aan het leggerprofiel: de capaciteit van de watergang is te klein. De watergang wordt aan 2 zijden verbreed, waarbij de bodem wordt verbreed naar de breedte van

het integrale leggerprofiel, zodat de afvoercapaciteit voldoet. De diepte van het huidige leggerprofiel voldoet al zodat deze niet hoeft te worden aangepast.

De watergang wordt daar waar dit kan tweezijdig verbreed waarbij de taluds worden aangelegd met een helling van 1:2 conform de integrale legger. Op 2 plekken ligt een betonpad dicht langs de watergang. Hier wordt de watergang 1-zijdig verbreed aangezien er anders onvoldoende berm overblijft langs deze betonpaden. Uit geotechnische beschouwing blijkt dat de taludhelling van 1:2 voldoende stabiel is om problemen met stabiliteit van de oevers te voorkomen.

Het verbrede profiel maakt extensief (ecologisch) onderhoud van de watergang mogelijk zonder dat dit problemen oplevert voor de water aan-en afvoer.

Voor bestaande en nieuwe afmetingen van de hoofdwatergang, inzicht in de daadwerkelijke verbreding, verlies aan beteelbare grond en kadastrale percelen wordt verwezen naar:

- Bijlage 1: Overzichtstekeningen
- Bijlage 2: Dwarsprofielen

Vast te leggen in de Legger (leggerwaarden)

Traject (leggercode): OAF-L1456

- Ligging: zie bijlage 1.10
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 4,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,65
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

Traject (leggercode): OAF-L1462

- Ligging: zie bijlage 1.10
- Afmetingen watergang:
  - o bodembreedte (m): 5,50
  - o bodemhoogte (m NAP): -2,70
  - o talud – links (westzijde): 1:2
  - o talud – rechts (oostzijde): 1:2
- Beschermingszone: 5 meter breed, beide zijden, vanaf de insteek
- Onderhoudsplicht: (gewoon en buitengewoon), conform Onderhoudsverordening Wetterskip Fryslân 2013
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân

I. Gewijzigde duikers en onderhoudsdammen

Er worden in totaal 42 dammen/duikers verplaatst of aangepast. Dit betreft in de meeste gevallen een aanpassing (verbreding) van onderhoudsdammen omdat de hoofdwatergang is verbreed en deze dammen anders te smal zouden worden. In bijlage 3 is een overzichtstabel opgenomen met de aan te passen dammen en duikers die in het werk worden aangepast. Voor de situering van de dammen en duikers zie bijlage 1.

Vast te leggen Leggerwaarden voor duikers (leggercode beginnend met KDU)

Watergang 13 en 14

- Leggercode: KDU0012440

- Soort duiker:
  - Waterbeheerfunctie: inlaat
  - Inwendige breedte/diameter: 0,25 m
  - Inwendige hoogte: 0,25 m
  - Vorm: rond
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -1,10 m NAP
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-1,10 m NAP
  - Materiaal: PVC
  - Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân
  - Onderhoudsverplichting: Gewoon en buitengewoon onderhoud
-
- Leggercode: KDU0040921
  - Soort duiker:
  - Waterbeheerfunctie: waterverdeling
  - Inwendige breedte/diameter: 0,70 m
  - Inwendige hoogte: 0,70 m
  - Vorm: rond
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -2,15 m NAP
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-2,15 m NAP
  - Materiaal: beton
  - Onderhoudsplichtige duiker: Wetterskip Fryslân, gewoon en buitengewoon onderhoud
  - Onderhoudsplichtige dam: eigenaren percelen gebruikmakend van de dam, gewoon en buitengewoon onderhoud.
-
- Leggercode: KDU0029941
  - Soort duiker:
  - Waterbeheerfunctie: waterverdeling
  - Inwendige breedte/diameter: 0,70 m
  - Inwendige hoogte: 0,70 m
  - Vorm: rond
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -2,15 m NAP
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-2,15 m NAP
  - Materiaal: beton
  - Onderhoudsplichtige duiker: Wetterskip Fryslân, gewoon en buitengewoon onderhoud
  - Onderhoudsplichtige dam: eigenaren percelen gebruikmakend van de dam, gewoon en buitengewoon onderhoud.
-
- Leggercode: KDU0041343
  - Soort duiker:
  - Waterbeheerfunctie: waterverdeling
  - Inwendige breedte/diameter: 0,70 m
  - Inwendige hoogte: 0,70 m
  - Vorm: rond
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -2,25 m NAP
  - Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-2,25 m NAP
  - Materiaal: beton
  - Onderhoudsplichtige duiker: Wetterskip Fryslân, gewoon en buitengewoon onderhoud
  - Onderhoudsplichtige dam: eigenaren percelen gebruikmakend van de dam, gewoon en buitengewoon onderhoud.

Watergang 15 en 16

- Leggercode: KDU0012437

- Soort duiker:
- Waterbeheerfunctie: inlaat
- Inwendige breedte/diameter: 0,30 m
- Inwendige hoogte: 0,30 m
- Vorm: rond
- Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -1,60 m NAP
- Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-1,60 m NAP
- Materiaal: PVC
- Onderhoudsplichtige: Wetterskip Fryslân
- Onderhoudsverplichting: Gewoon en buitengewoon onderhoud

Vast te leggen Leggerwaarden voor onderhoudsdammen (leggercode beginnend met KVD)

*Nieuwe dammen en bestaande dammen zonder code krijgen na aanleg een leggercode.

- Leggercode: zie tabel bijlage 3
- Soort duiker: maaipad dam
- Waterbeheerfunctie: waterverdeling
- Inwendige breedte/diameter: 0,4 m
- Inwendige hoogte: 0,4 m
- Vorm: rond
- Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms: -1,45 m NAP
- Hoogte binnenonderkant buis bovenstrooms:-1,45 m NAP
- Materiaal: PVC
- Onderhoudsplichtige en onderhoudsverplichting:

a. Onderhoudsdammen gelegen op eigendomsgrens tussen twee eigenaren

Onderhoudsplichtige	Onderhoudsplicht
Waterschap	Buitengewoon onderhoud: het in goede staat houden van de vorm, afmeting en constructie
Aangrenzende eigenaar	Gewoon onderhoud: het herstellen van beschadigingen (aangebracht door vee, landbouwmachines e.d.) en het in stand houden van begroeiingen en materialen dienstig aan de dam.

b. Onderhoudsdammen niet gelegen op eigendomsgrens

Onderhoudsplichtige	Onderhoudsplicht
Aangrenzende eigenaar	Buitengewoon onderhoud: het in goede staat houden van de vorm, afmeting en constructie Gewoon onderhoud: het herstellen van beschadigingen (aangebracht door vee, landbouwmachines e.d.) en het in stand houden van begroeiingen en materialen dienstig aan de dam.

De toewijzing van de onderhoudsplicht aan onderhoudsplichtigen is gebaseerd op de Beleidsregels Integrale Legger.

4. Motivatie, onderbouwing van het project

Met dit project worden de volgende waterhuishoudkundige knelpunten opgelost:

- In het gebied bevinden zich hoofdwatervgangen die niet voldoen aan de afmetingen uit de huidige legger. Ze voldoen ook niet aan de Beleidsregels integrale legger. De legger ziet toe op wat hydraulisch nodig is, de genoemde beleidsregels op zowel water aan- en afvoer als een goede ecologische waterkwaliteit. Door de verbreding van de watervgangen verbetert de water aan- en afvoer in dit gebied aanzienlijk.
- Met de verbreding van de watervgangen wordt bijgedragen aan de doelstellingen en opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Veel KRW-watervchamen en andere hoofdwatervgangen zijn dusdanig krap dat meermaals per jaar onderhoud nodig is, om een voldoende water af- en aanvoer te garanderen. Bij dit onderhoud wordt alle begroeiing over de gehele breedte van de watervgang verwijderd. Dit is vanuit ecologisch oogpunt zeer ongewenst. Vanuit de KRW is het een verplichting om dit onderhoudsregime aan te passen.
- Dit project is gericht op de taken genoemd in artikel 2.17 Omgevingswet jo. de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet onder '*beheer van watersystemen*' (het voorkomen en waar nodig beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste en het beschermen en verbeteren van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen).
- Flauwere taluds (zonder beschoeiing) hebben voor de planten en dieren een meer geleidelijke overgang van nat naar droog en bieden meer en een beter leefgebied voor planten en dieren. De huidige oevers hebben een steil talud. In combinatie met een vast peil levert dit slechte omstandigheden voor de ontwikkeling van oeverplanten en opkomende watervplanten.
- Het verflauwen van taluds langs hoofdwatervgangen reduceert de kans op afkalving en de aanwas van baggerspecie. Bagger heeft ecologisch gezien een negatief effect en baggeren kost geld.
- De nieuwe oevers vragen minder intensief en kostbaar onderhoud. Dit geldt nog in veel sterkere mate ten opzichte van oevers met beschoeiing, omdat beschoeiing periodiek vervangen moet worden.
- Er ligt in dit gebied geen waterbergingsopgave. Wel is het zo dat het verwezenlijken van de eerdergenoemde twee doelen van dit project ook leidt tot meer waterberging en een robuuster watersysteem, zodat als nevengevolg daarvan wordt bijgedragen aan de doelstellingen van het Wetterskip op het gebied van de gevolgen van klimaatverandering.

5. Benodigde zakelijke rechten

De te verbreden hoofdwatervgangen zijn in eigendom van het waterschap. In de meeste situaties past de noodzakelijke verbreding niet volledig tussen de huidige kadastrale eigendomsgrenzen van het waterschap. De verbreding van de watervgangen vindt daarom in de meeste situaties ook plaats op eigendom van aanliggende eigenaren. In de meeste situaties blijft de verbreding aan weersijden binnen 2 m1 vanaf de huidige kadastrale eigendomsgrens van de hoofdwatervgang. Voor deze verbredingen is het niet nodig dat het waterschap eigenaar wordt van de strook tussen de huidige kadastrale grens en de nieuwe insteek van de hoofdwatervgang. Bij watervgang 1 is de verbreding dermate groot dat aankoop wordt nagestreefd tot aan de nieuwe insteek door het waterschap van de betreffende eigenaar.

Er wordt in alle gevallen geprobeerd om in overleg een koop- dan wel gebruiksovereenkomst te sluiten met de perceeleigenaren met grond grenzend aan de hoofdwatervgangen. Lukt dit niet dan maakt het waterschap gebruik van de wettelijke bevoegdheid om een gedoogplicht op te leggen volgens artikel 10.17 Omgevingswet.

6. Beperken of voorkomen van de nadelige gevolgen van het werk

6.1. Geïntervieweerde nadelige gevolgen en hoe deze - indien mogelijk - te beperken

Tijdens de voorbereiding van het project en dit besluit zijn de volgende nadelige gevolgen geïntervieweerd, namelijk:

a. Tijdelijke nadelige gevolgen (gevolgen tijdens de uitvoering)

- Mogelijke overlast in de omgeving en mogelijke schade op de percelen als gevolg van werkzaamheden op die percelen nodig voor het werk zoals vermeld onder hoofdstuk 3.
- Mogelijke verkeershinder tijdens de uitvoering van het werk.
- Tijdelijk is er geen gebruik mogelijk van de te vervangen onderhoudsdammen tijdens de uitvoering van het werk.
- Mogelijke schade aan lokale flora en fauna op de locaties waar het werk wordt uitgevoerd.

b. Blijvende nadelige gevolgen:

- Verlies bruikbare agrarische grond als gevolg van het vergraven van land tot water.

De volgende maatregelen worden getroffen teneinde de nadelige gevolgen tijdens het werk te voorkomen of te beperken:

a. Tijdelijke nadelige gevolgen:

- Het plaatsen van bebording voor o.a. snelheidsbeperking bij in- en uitritten van het werkkerrein, e.e.a. in overleg met de wegbeheerder.
- Er wordt gebruik gemaakt van rijplaten, rij- en werkstroken en overslaglocaties indien weer- en terreinomstandigheden daarom vragen.
- Er wordt zoveel mogelijk gewerkt buiten het groei- en oogstseizoen.
- Voor zover mogelijk wordt schadeherstel tijdens de uitvoering van het werk uitgevoerd.
- Er wordt tijdig overleg gepleegd met de eigenaren van de aangrenzende percelen waaraan de onderhoudsdammen gelegen zijn over het tijdelijk onbruikbaar zijn van deze dammen tijdens uitvoering van het werk.
- Tijdens de werkzaamheden wordt een ecologisch deskundige ingezet om schade aan flora en fauna te voorkomen dan wel te beperken.

b. Blijvende nadelige gevolgen:

- Doordat er land tot water wordt vergraven, zijn er blijvende nadelige gevolgen voor de rechthebbenden (perceeleigenaren en pachters). Uitgangspunt voor schadevergoeding is vergoeding middels financiële compensatie. Daarnaast kunnen rechthebbenden desgewenst, als tegemoetkoming in verlies aan beteelbaar oppervlak Wetterskip Fryslân verzoeken om een dempingsmogelijkheid. Het extra wateroppervlak wat door de aanleg van de waterstaatswerken ontstaat kan door de rechthebbenden gebruikt worden voor compensatie van het versmallen of dempen van overige watergangen mits deze voldoet aan de beleidsregels waterkwantiteit.
- Het resterend voortvloeiende nadelig gevolg wordt op basis van het vermelde onder punt 6.2 financieel gecompenseerd.

6.2. Financieel nadeel

Tijdelijk

Voor het tijdelijk in gebruik hebben van grond in verband met het gebruik van rij- en werkstroken ontvangen rechthebbenden (eigenaren / pachters) een vergoeding voor op grond van artikel 15.1

van de Omgevingswet en de Schadevergoedingsregeling waterstaatswerken (onderhoud, aanleg en wijziging) van Wetterskip Fryslân.

De hiervoor bedoelde vergoeding wordt na afloop van de werkzaamheden, aan de hand van de werkelijk in gebruik genomen oppervlakte, per groeiseizoen, bepaald en schriftelijk aan rechthebbenden kenbaar gemaakt. Indien nodig wordt de schadevergoeding in de vorm van een besluit bekend gemaakt, waartegen rechtsbescherming openstaat.

Blijvend

Ook worden in het kader van het project gronden blijvend in gebruik genomen. Dit is het geval bij het verbreden van de hoofdwatgangen. Het tijdelijk en blijvend (beperkter) gebruik van de gronden zal het waterschap met de gebruikers regelen door middel van een Gebruiksovereenkomst of koopovereenkomst (zie ook hiervoor onder 5. Benodigde zakelijke rechten). In de af te sluiten overeenkomsten wordt ook de vergoeding van schade geregeld.

Het waterschap baseert zich hierbij op haar Schadevergoedingsregeling waterstaatswerken. Het gaat daarbij om gewassenschadevergoeding, schade in verband met de mestwetgeving en de schade als gevolg van het blijvend in gebruik nemen van grond voor de onder punt 3 genoemde waterstaatswerken. Op basis van de berekende hoeveelheid grond zoals aangegeven in de voorstellen is geconcludeerd dat het gebruik van de grond (de vergraving van het land voor water in verband met de verbreding) van zodanig beperkte omvang is, dat dit geen onteigening vergt. Deze gebruiksbeperking van de grond wordt gerechtvaardigd door de maatschappelijke en ecologische belangen die zijn gemoeid met het bereiken van een goede waterafvoer en wateraanvoer in het gebied, en het bereiken van de KRW-doeleinden van de waterkwaliteit in Nederland. Het waterschap kan dan ook voor de situaties dat er geen overeenstemming wordt bereikt, gebruik maken van de bevoegdheid een gedoogplicht op te leggen volgens artikel 10.17 Omgevingswet.

Indien minnelijk overleg over het schadebedrag niet leidt tot overeenstemming dan kan degene aan wie de gedoogplicht is opgelegd zijn schade overeenkomstig afdeling 15.2 Omgevingswet vorderen bij de civiele sector van de rechtbank Noord-Nederland.

7. Belangenafweging

Tot slot geldt dat in de voorbereiding bij het opstellen van dit project op basis van artikel 3:4 Awb, er een belangenafweging heeft plaatsgevonden. De nadelige gevolgen van het werk en de wijze waarop deze ongedaan of beperkt worden, staan beschreven in dit document. In de besluitvorming is geconstateerd dat de aanwezige nadelige gevolgen niet onevenredig zijn in verhouding het te dienen doel van dit besluit. Bij het niet uitvoeren van het werk blijft de waterafvoer voor het bemalingsgebied onder de maat. De watgangen zijn te smal, het verhang over de watgangen te groot. De klimaatontwikkeling (langere en frequentere perioden van extreme neerslag) versterken dit. Daarnaast blijft de ecologische toestand dan ongewijzigd onvoldoende, de toestand voor plant en dier en de waterkwaliteit verbeteren niet en de KRW-opgave voor de betreffende waterlichamen worden niet uitgevoerd.

8. Procedure, participatie, uitvoering en planning

Procedure

De gevraagde besluiten doorlopen op ons verzoek de uitgebreide procedure van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 16.65, lid 1, onder a, Omgevingswet). Er zijn veel belanghebbenden en het plan heeft impact. De zienswijzen kunnen dan worden meegewogen bij de uiteindelijke besluitvorming.

De ontwerp-vergunning en het ontwerp-leggerbesluit worden ter inzage gelegd. De ter inzagelegging vindt plaats via een publicatie in een Waterschapsblad op overheid.nl. Tijdens de inspraakperiode heeft een ieder de mogelijkheid om binnen zes weken een zienswijze in te dienen. Daarna wordt met inachtneming van eventuele zienswijzen de definitieve vergunning en leggerbesluit vastgesteld.

Participatie

Participatie is maatwerk. Op basis van de impact en ruimte die er is voor participatie, kiezen we het passende participatieniveau. In dit geval kiezen we – naast de terinzagelegging van de besluiten – voor de volgende participatiestappen. Alle rechthebbenden in het gebied krijgen een brief waarin ze worden gewezen op de ter inzagelegging van de ontwerpbesluiten met een toelichting op de stand van zaken, de planning en de vergunningprocedure. De gesprekken met grondeigenaren waarvan grond nodig is voor de realisatie van dit project worden daarnaast voortgezet om tot draagvlak en overeenkomsten te komen.

Uitvoering en planning

Het werkterrein wordt na afloop hersteld en ingezaaid, indien er niets anders is overeengekomen. De vrijkomende grond wordt afgevoerd, indien de aanliggende eigenaar hier geen belangstelling voor heeft. Het voornemen is om het project uit te voeren vanaf 1 september 2026 t/m 1 mei 2027, onder andere afhankelijk van de weersomstandigheden en randvoorwaarden vanuit ontheffingen en vergunningen. De werkzaamheden vinden plaats tussen 7.00 – 18.00 uur op werkdagen.

Het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân, namens deze,

Vakgroepleider Plannen en Projecten Watersysteem

Bijlagen

De bijlagen zijn als apart pdf-bestand bijgevoegd onder de volgende benaming:

Bijlage 1	Overzichtstekeningen
Bijlage 1.1	Overzichtstekening watergang 1
Bijlage 1.2	Overzichtstekening watergang 7
Bijlage 1.3	Overzichtstekening watergang 13
Bijlage 1.4	Overzichtstekening watergang 14
Bijlage 1.5	Overzichtstekening watergang 15
Bijlage 1.6	Overzichtstekening watergang 16
Bijlage 1.7	Overzichtstekening watergang 19
Bijlage 1.8	Overzichtstekening watergang 33
Bijlage 1.9	Overzichtstekening watergang 40
Bijlage 1.10	Overzichtstekening watergang X

Bijlage 2	Dwarsprofielen
Bijlage 2.1	Dwarsprofielen watergang 1
Bijlage 2.2	Dwarsprofielen watergang 7
Bijlage 2.3	Dwarsprofielen watergang 13
Bijlage 2.4	Dwarsprofielen watergang 14-1
Bijlage 2.5	Dwarsprofielen watergang 14-2
Bijlage 2.6	Dwarsprofielen watergang 14-3
Bijlage 2.7	Dwarsprofielen watergang 15
Bijlage 2.8	Dwarsprofielen watergang 16
Bijlage 2.9	Dwarsprofielen watergang 19-1

Bijlage 2.10	Dwarsprofielen watergang 19-2
Bijlage 2.11	Dwarsprofielen watergang 33
Bijlage 2.12	Dwarsprofielen watergang 40
Bijlage 2.13	Dwarsprofielen watergang X-1
Bijlage 2.14	Dwarsprofielen watergang X-2
Bijlage 2.15	Dwarsprofielen watergang X-3
Bijlage 2.16	Dwarsprofielen watergang X-4
Bijlage 3	Overzichtstabel dammen en duikers

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen